

SZABADSÁG

I. évfolyam.

Murska-Sobota, 1928. - Vasárnap - szeptember 2.

16. szám.

Egyes szám ára egy dinár. Az előfizetési díj egy féltre 20 dinár, külföldre 30 dinár. Amerikába egy évre 100 dinár. — Hirdetési díjak: négyzet centiméterenként 0.75 dinár és a hirdetési adó. Szövegeket és nyitólécet sörönként 2.50 din.

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:
HARTNER NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Murska-Sobota Aleksandrova
csova 63. szám. — Kéziratot nem adunk vissza. — Telefon
szám: 17. — Postatakarékpóztár száma szám: 13358
Megjelenik minden vasárnap.

A politika farizeusai

és irástudói járnak, hemzsegnék körülöttünk. A beszédjük édes és hízog, az írásuk szentnek és igaznak látszó, minden politikai sikertelenségüket és kudarcukat oly figyelmen kívül hagyják, hogy a nép tényleg azt hiszi: csak nekik van igazuk.

Régi mondás, hogy a betű öl. A fekete ólombetű háboruja ugyszólván még sokkal veszedelmesebb mint az ólomgolyók patogása, mert a betű a lelkekbe lopózik, a lelkeket veri bilincsekbe, a fekete újságbetű elhomályosítja a látást és a tiszta nézést s aki a háboruba küldte a betűket, ki gyilkos gondolatait betűk alakjában szolgálta fel a közönségnek, az nyugodtan van és mosolyog abban a reményben, hogy az olvasók úgy is csak az érem egyik oldalát látják. Legáltalában is ezt hiszik Prekmurjéről.

De mi látjuk az érem másik oldalát is. Nem akarunk vitatkozni, senkit sem gáncsolni, dicsérni pedig senkit nem bírnunk legjobb akaratunk mellett sem. De a lelkünk felháborodik, mikor látjuk, hogy a politika farizeusai mily ügyes szemfényvesztő játékot űznek a mi jó népünkben, hogy látását mily művészi módon homályosítják el, hogy minden kudarcukat másokra tolják, nekik maguknak pedig van még annyi bátorságuk, hogy a nép előtt mossák kezeiket.

Mindig az igazságért küzdöttünk, most is leírjuk az igazságot. Nyugodt lelkiismerettel állíthatjuk, hogy a prekmurjei képviselők eddigi munkája egy negatívum. Sőt mi több, míg Prekmurjének nem volt képviselője, úgy gazdasági, mint társadalmi és kulturális tekintetben sokkal jobban állt mint jelenleg és nem hangzott el annyi panasz mint most. Kezdetben mindenki, kinek földre volt szüksége, kapott grófi földet bérletbe. Most a mi munkás szegény népünk nagy részét kizárták abból; kezdetben voltak vérünkbeli hivatalnokaink és tanítóink, most azokat üldözik és mindenütt mellőzik. Kezdetben volt vasut, voltak jó utaink és

közlekedési eszközeink klerikális képviselők nélkül. Kezdetben nem ismertünk autonómiát sem Radicsot és nem tudunk a klerikálistáknak Radicsal kötött politikai üzeméről és politikai szerződéseiről ami prekmurjei népünk rovására. Kezdetben nem volt ily horribilis földadó, jövedelemadó és robotmunka, amit most a klerikálisták által támogatott radikális kormány hozott.

Mint látjuk, viszonyaink és állapotaink fokozatosan rosszabbodnak azóta, amióta Prekmurjének klerikális képviselője van Belgrádban. Mindehhez most hozzájárul a nagy erkölcsi negatívum és modern politikai farizeizmus, tudniillik az, hogy számítanak a nép politikai elmaradottságára és újságjaik révén zsong-

lőr módra hirdetik a népnek: nézzétek, hogy küzdünk mi értektek, ez mind a mi vívmányunk! Hol és mi az? Mutassanak egy tényleget, mely enyhítette helyzetünket! Álljanak a kérges tenyerű és a megélhetési gondoktól ráncos homloku napsütötte prekmurjei földműves elé és mondják neki a szemébe: nézd te prekmurjei gazda, ez ám a mi eredményünk...

De a farizeusok csak szép igékbe és mondatokba burkolóznak. Kivülről szépek és behízogok, de ha a lelkük mélyére nézzünk, megboradunk szándékaiktól. Céljuk nem a nép jóléte, hanem abszolútus uralom a nép fölött. A klerikálistáknak az a szándékuk, hogy Szlovenia abszolút urai legyenek.

A bisztricei rém-vasárnap

Kelepcébe csalták a csendőröket
azután meggyilkolták.

Aug. 20.-án borzalmas gyilkosság történt a moramenti-Bisztrice községben. A csendőrség már régebb idő óta köröztet egy Balazsics nevezetű bisztricei fiatalembert, ki lopás és gyilkosság büntetése miatt 20 évi fogságra volt elítélve s a maribori kerületi törvényszék fogszámból megszökött. A csendőrség sehogyan sem bírta újra kézrekeríteni. Vasárnap este felé pedig a érenčovci csendőrség egy asszony révén levelet kapott, melyben értesítik, hogy egy bisztricei pajtában — Balazsics buvóhelyén — őt megfoghatják. Három csendőr tényleg Bisztríce ment, az egyik a pajta padlásán, a másik kettő pedig a földszinten helyezkedett figyelő állásba. Erre a gyilkos társaságnak egyik tagja leugrott a pajtáról — ez jeladás volt a rohamra — s erre a buvóhelyeiken

lariózkodó legények előrohantak s a csendőrökre vetették magukat s halálra verték őket. Az egyik csendőr meghalt, a másik halálkólik, a harmadik állapotú életveszélyes.

A vallatás.

A kiküldött erős csendőrkülönítmény rögtön a gyilkosok után kezdett kutatni. Körülbelül 30 egyént — köztük több asszonyt — lefogatottak s Muraszombatba hozták őket. A tettesek kezdetben mindent konokul tagadtak, később már beismerték, ki hányszor és mivel ütötte a csendőröket. A főcinkost, ki az egész összeküvést szervezte s ki Balazsicsal közeli összeköttetésben állott, a csendőrségnek még nem sikerült megállapítania. A nyomozás tovább folyik.

Radics kudarc Londonban.

A horvát republikánus parasztpárt vezetésének nagy megdöbbenésére Radics úgy az angol mint pedig az amerikai diplomátok és nagy lapok szerkesztőse részéről hideg fogadtatásban részesült. A külföld teljes mértékben eltéli Radics államellenes jogoszláv politikáját és semmi szín alatt sem hajlandó a jogoszláv állam belügyeibe beavatkozni. Radics még e hét folyamán Svájcba fog költözni és Zürichben — ahol a pénze van elhelyezve egy bankban —

állandóan telelepszik. Zürichből szándékozik aztán a legélesebb harcot megindítani a szerbek ellen. Ugyancsak ott lesz a horvát emigráció központja, mely az „ébredő magyarokkal”, dr. Frankkal és Klobučaricsal állandó összeköttetésben lesz.

A belgrádi kormány hazatérését és felségértés vétsége miatt Radicsot a külföldtől ki akarja kérni és ellene, valamint politikai társait ellen a állam védelméről szóló törvény alapján az eljárást megindítani.

ROVÁS.

Kérdezzék a „Vilji kolski svet”-ot, mit akar az jeleneni, hogy a prekmurjei „domaćin” tanítók még most sincsenek véglegesítve. Egypár kivétellel mind ideiglenes, dacára annak, hogy február végére voltak a pályázatok kirva, majd meglettek hosszabbítva március hó végéig. Mint tudjuk, október 1.-én életbe lép az új hivatalnoki pragmatika s akkor azok, kik nincsenek kinevezve, 3 évig megint rendelkezési állományban maradnak, szóval „lógni” fognak ég és föld között. Vagy talán a magas iskolatancs megint valamit új kálváriát készít elő vagy fari megjeletés gyanánt a „domaćin” tanítók részére? Vagy nem érdemesek a véglegesítésre? Hogy nem volnának érdemesek a véglegesítésre azt nem hisszük el, de, hogy már megérdemelték volna a definitív kinevezést, az egész bizonyosra vesszük.

A katonaszökevények amnesztiát kaptak, mi meg egy panaszt kaptunk. Hogy t. i. a katonaszökevényeket, kik hazatérnek és jelentkeznek a községi hivatalnál, szuronyos csendőrök kíséretük egyik helyről a másikra. Mi ezt főlölegesnek tartjuk, mert akinek volt annyi lelkiereje, hogy hazatért, annak lesz annyi lelkiereje, hogy a katonai komandónal is fog jelentkezni és Macedóniában vagy Boszniában levő kádérját csendőri fedezet nélkül is megtalálja. A fényes csendőri szurony villogása nagy erkölcsi büntetés ez ifjakra nézve, holott azt mondták nekik: gyertek vissza, nem lesz bántódástok és meg van bocsátva minden. Ne rakjunk a súlyra még nagyobb súlyt.

Megint az agrárreform. A maribori kerületi agrárhivatal a prekmurjei magyar nemzetiségű gazdáktól irgalom nélkül elveszi a grófi bérletföldeket. Az eszünk megáll, a szívünk hevesen dobog ezen igazságtalanság láttára. Ne értsenek félre mint e nberrek beszélünk és írunk és nem mint politikusok. A magyar, ha nincs földje, nem kap földet, a magyar az haljon éhen, a magyar az egye a keserűség kenyerét Jugoszláviában, a magyarnak nem jár kedvezmény, mint a többieknek, a magyar az csak adót fizessen, a magyar az csak teljesítsen katonai szolgálatot, a magyar úgy viselje az állam terhet mint a többiek, de ha nincs földje — földet nem kap bérből, meri magyar. Kérjük és követeljük, hogy az agrárminisztérium az éghékiáltó jogtalanságot szüntesse meg s ezáltal csillapítsa le a nép elkésereését. Hiszen nem politizál a prekmurjei magyar, nem irredenta ő, de hagyják őt élni és keserű munkája gyümölcsét nyugodtan élvezni. Az igazság az országok alapköve!

Régiségi leletek vidékünkön.

A Murszka-Szobota — Ijutomeri vasut építkezési munkálatainál a Verzejnél leendő új vasut állomás helyén egy méter mélységben a munkások emberi csontvázokra és régi épület törmelékeire bukkantak. A maribori „Történelmi társaság” elnöke dr. Fran Kovačič megvizsgálta a leleteket. A lelt tárgyakat a munkások már részben megsemmisítették, részben meg szétbordták. Mindazonáltal néhány lelet megmaradt a muzeum számára. Prof. Kovačič még több helyen ásott, s a talált maradványokból megállapítható, hogy a leendő verzejni pályaudvar helyén római épület állt, mely földig leégett valószínűleg a barbár betörések alkalmával. Továbbá megállapítható, hogy a régi római épület romhalmazán ó-szláv sírok voltak, amit bizonyít az a tény is, hogy találtak bronz karikákat S'betü formában behajtott véggel; némely jlek utalnak még római előtti, tehát Krisztus születése előtti korbá. Találtak közben lócsontvázakat és régi fegyvereket is, ami bizonyítja, hogy ott harcosok voltak eltemetve. Banovci község közelében pedig találtak hamuvödröt hamuvál, amit azonban a munkások már szétbordták. A leendő verzejni pályaudvar tehát a régi római és Róma előtti ó-szláv kultúra sírjain fog emelkedni.

A leletek annál is inkább fontosak, mert eddig vidékünkön aránylag igen kevés ily római és ó-szláv eredetű régiséget fedeztek fel. Tény azonban az és történelmileg be van bizonyítva, hogy a mostani Prekmurje, mely a régi római birodalom egyik tartománya volt — színhelye volt római csatáknak, a népvándorlás hullámai vidékünkön csaptak át, bős török háborúk dúltak vidékünkön s bizonyos az, hogy ha ásatásokat eszközölnének, igen fontos régi találmányokra bukkának, melyek nagyban megvilágítanák vidékünk történetét és fontos adatokat szolgáltatnának a népek régi kulturájának megismerésére nézve.

— Sulyos szerencsétlenség. Dolnja-Lendaváról jelentik: Gobec Antal a lendvai vármór fegyverét tisztogatta miközben a töltőt puská elsült és a golyó a szerencsétlen ember tüdején keresztül hatolt. Az életveszélyesen megsérült vármórt a laktanyába szállították ahol ápolják

A világ leggazdagabb emberei.

Természetes, ezek csak amerikaiak lehetnek. John D. Rockefeller-petroleumkirály egyetemre és tudományintézetekre 130 millió dollárt adományozott. Ily célokra még többet adományozott az „acélkirály” Andrew Carnegie. Különféle intézményekre 300 millió dollárral felül adott. Edward H. Harrison halála után 500 millió dollárt hagyományozott az örökösöknek Marschal Field, chicagói nagykereskedő 8 millió dollárt hagyományozott szállóhelyén levő egyetemnek, melyet ő maga alapított. John Piermont Morgan — a bankkirály, akihez mindig menekül Európa, ha pénzügyi krízisbe keveredik. Harry Sinclair, a mostani petroleumkirály Amerikában. Henry C. Frick a kőszekirály, az elektrika királyja pedig Charles A. Cossin. John Jakob Astor karrierjét kezdte egy dollár nélkül, és meghalt mint 300 millió dollár birtokosa. Frank W. Woolwarthy vagyona egy bazárból keletkezett, ahol 5 és 10 centimért játékszereket adogatott el. Henri P. Davison — bankár — a háború alatt a vöröskeresztnek nem ke-

Daskalov Rajko meggyilkolása.

Macedon diák a merénylő.

Praga, aug. 27. Daskalov Rajkot, volt bolgár belügyminisztert, ki a bolgár forradalom kitérősekor a külföldre szökött s ott Stamboliszki meggyilkolása után az ellenforradalmat szervezte — tegnap meggyilkolták. A merénylőt Nikolovnak hívják, ki Prágában tanult s politikai meg-

győződésre nézve macedon komitácsi. A vallatásnál beismerte, hogy már hónapokkal azelőtt akarta meggyilkolni Daskalovot, mivel belügyminisztersége alatt sok macedon komitácsi felkelőt halálra ítéltetett. A merénylőt a tartományi törvényszéknek kiszolgáltatták.

Pasics visszavonul...

A klerikalisták előtérben.

Belgrádi lapok jelentik, hogy szeptemberben valószínűleg koalíciós kormány fog alakulni, mely állna radikálístákból és klerikalistákból. A kormány feje Ljuba Jovanovič volna, míg Pasics teljesen vissza akar vonulni a politikai élettől.

A klerikalisták Radics szökése után teljesen szakítottak az ő politikájával is s mindenáron azon vannak, hogy a radikális kormányt csak csendes támogatói legyenek, hanem egyszersmind aktív szerepet is játszanak Jugoszlávia kormányzásában.

Szeptember másodika borzalom napja Németországban.

A berlini kommunista „Rote Fahne” című lap figyelmezteti a munkásságot a veszedelemre, mely őt fenyegeti szeptember másodikán, a szedáni diadal évfordulóján, amikor is a német fascista organizációk közep Németországban, Meklenburgban és Pomerániában felkelést készítenek elő. A lap egyöntetű védelemre hívja fel a munkásságot.

A bolgár kormány

támogatja a komitácsi csapatokat.

A kormány megbízható értesülései szerint a „makedonsztvu jucsik” komitácsi bizottság a napokban kapott 30 millió levát a bolgár kormánytól, hogy a komitácsi csapatok Dél-Szerbia határán új akcióba léphessenek. Hogy a bolgár kormány támogatja a macedon komitácsi felkelést, kiténik abból is, hogy e harcok sebesülteit mind a čustendili állami kórházban ápolják. A belgrádi kormány a fenyegetett határra jelentékeny katonai erősítést küldött.

Németország gazdasági válsága.

Az élelmiszerárak Németországban mindinkább elviselhetetlenebbek lesznek. Egy font margarin már 900 ezer, nyers vaj 1 millió 700 ezer, zsir 1 millió, cukor 2,700,000, liszt 320 ezer és egy tojás 110 ezer márkába kerül. A német kereskedők szövetkezete tanácsolja a kisebb kereskedőknek, hogy szeptember harmadikával bocsássák el alkalmazottaikat és zárják be üzleteiket. A könyv-árúró boltok becsuktak. Stressemann kormánya foglalkozik avval a tervvel, hogy az összes külföldi valutákat eldoboztatja a márka árfolyamának megjavítása érdekében. Ruhr-vidéken a bányászok ismét passiv rezisztenciába léptek, mert bérkövetelésüknek nem tettek eleget.

Leégett egy párisi repülőter.

Szombaton éjjel egyik párisi repülőter kigyulladt. A tüzet az egyik barakban eldobott cigarettavég okozta. A hatalmas tűzoszlop sok mérföldnyire elvilágított.

vesebb mint 100 millió dollárt ajándékozott. George P. M. Pulmann, ki kezdetben szegényes építkezési vállalkozó volt, később pedig konstruálta az u. n. Pulmann kocsi, azt az egész világon elterjesztette, s ez nem kevesebb mint 70 millió dollárt évi tiszta hasznot hoz neki. A második petroleumkirály Henry C. Doberty. Ez kezdte működését mint egyszerű újság kihordó. Az Egyesültállamok leggazdagabb férfja az automobilkirály, a dolláros milliárdos Henry Ford. Jó megpaktolt milliomosok közé tartozik szintén Kornel Vanderbilt, ki kezdetben szállító volt. Örökösének 105 millió dollárt hagyott hátra, azok pedig azt néhány év alatt megtízszerezték. Ezenkívül vannak Amerikában kaucsukkirályok, gyógyszer, dohány, drágakő, konzerv és reklámkirályok, kik felbecsülhetetlen vagyonnal rendelkeznek.

Mint látjuk, Amerikában nem szegény a munka, és az összes milliomosok pályájuk kezdetén közönséges munkások voltak. Látjuk még az amerikai milliomosoknál, hogy rendkívüli nagy összeget adományoznak tudományos és jótékony célokra, s ez a körülmény magyarázza meg azt, hogy Amerikában a technika kifejlődése oly szédítő magas

fokra jutott. A jótékony intézmények alapítványai pedig nagyban hozzájárulnak az amerikai szociális, közegészségügyi állapotok megjavítására, s a közegészségügy ott oly magas fokon áll, hogy Europa azt jóformán sohasem fogja elérni.

Amerika büszkélkedhetik avval, hogy ott nemcsak a leggazdagabb emberek vannak, hanem ezeknek a milliomosoknak van értelmük és belátásuk, hogy a gazdagság mellett szegénység is van s a gazdagságnak az a célja, hogy a szegénységet lehetőleg megszüntesse, ha pedig az már nem sikerül, akkor lehetőleg enyhítse.

Sokan vannak a milliomosok közt olyanok is, kik a művészetnek pártolói és bőkezű mecénásai, támogatói.

Mindezek a körülmények elősegítik, hogy ugy a technika mint pedig a művészet rohamos iramban fejlődhetik, annak a hasznát megint csak a lakosság élvezi.

A legkényelmesebb pályaudvar.

Amerika a pénz és kényelem országát természetesen a pályaudvarok csodája is ott van.

HIREK.

Politikai matúra.

Nem is tudtuk eddig, hogy politikából is lehet érettségizni. Prágában van ugyan magas politikai iskola de a prekmurjei politikai komitácsiak nem mehetnek Prágába. Prága elég messze van tőlünk Muraszombattól mint pedig Alsólétől és Belatintól és Čerenčovcétól. Nem tudtuk, hogy Prekmurjében sok politikai érettségizett fiatalok és öregember van. De most már tudjuk, mert Klekl nemzetgyűlési képviselő mondá Belatincón, hogy mindazok, az idei márciusi választások alkalmából Prekmurjében a klerikalistákra választak, azok letették a politikai érettségiztek, azok maturáltak. A klerikalisták választók nem kívánásiak ugyan. Kár az izetlen trefájára és bőkjára mi ami jó katolikus és evangélikus földműveseinknek megmondjuk, hogy dolog nem egészen ugy van. A választók nem érettségiztek, hanem érettségiztek a klerikalisták követei, sőt doktorok is szereztek a politikai tudományból, népek fejének elcsavarásában a klerikalisták követei szerződésükben, adók telemelésében és a jugoszláv földműves tönkretűntetésében. Nem tudom foglalkozni mondani a klerikalisták „leérettségizett” gazdáink, mikor kibékítik majd őket utakat javítani és megkapják majd érettségi oklevelüket egy jó adócsékk alakjában.

— Semólyi hír. Pregelj Rudolf murszka-szobotai reálgimnáziumnál professzorrá lett kinevezve állandó beosztással.

— Borközben. Kurinec Izidor murszombati üvegesmester borosállapotú összeszóllalkozott Talián szabósegedével s végül azt összeszurkálta. Azután, hogy a perekedésnek valami hasznát is lásson, összetörte Talián szállásadóinak alkalmait. A brutális üvegesmesternek egyelőre a csendőrség fogja az üveges munkáért a számlát benyújtani.

— Szerencsétlenség munkaközben. Tezno állomásnál a Murszka-szobotai ormozi vasutvonal részére érkezett építőanyagok rakodásánál Mojkoacs rakodómunkást egy mozgásban levő vasútvagon elkapta és oly erővel szorította a

Chicagóban most épül az új pályaudvar, mely a kényelem minden képzelhető eszközével el van látva.

Többek között — hogy csak furcsaságokat emeljünk ki — az új pályaudvar épületében van egy foglyos kápolna és egy hullaház. (Csak még temető hiányzik, hogy a kényelem teljes legyen.)

A fogház a pincehelyiségben van úgy hogy minden szökés lehetetlen van téve. Két szárnyból áll s tekinthetetlen számú foglyot fogadhat magába.

Azt az ötletet, hogy a pályaudvaron létesítsenek fogházat, a közelről rendőri tapasztalat sugallta, amennyiben az állomásokon a rendőri szolgálatot egyént tartoztatnak le és időbe telik, amíg őket a különböző fogházakba kísérik. Így azonban a rendőri szolgálatot gyorsan és könnyű szerrrel elzárhatják s folytathatják munkájukat.

A kápolna arra szolgál, hogy vasúti szerencsétlenségek áldozatait misét mondjanak bennük. A hullaházban pedig az ismeretlen hallottak teszik ki közszemlére.

Elsőrangú kényelem — igazán amerikai vívmány.

másik vagonhoz, hogy összemorzsolta jobb vállát s ezenfelül súlyos belső sérüléseket szenvedett. Sokan még meg is fognak halni, míg teljesen elkészül a tervezett M. Sobota-ormozi vasút, s míg az indulásra az első fűtőjelet megadja...

— **Mennyi pénzt vihetünk magunkkal külföldre?** Jugoszláv állampolgárok, kik a mi utalványokkal külföldre utaznak magukkal vihetnek: Svájcba 3000 francia frankot és 1000 dinárt; Olaszországba 3000 lírát és 1000 dinárt; Csehországba 3000 cseh koronát és 1000 dinárt; Franciaországba és Angliába 3000 francia frankot és 1000 dinárt; Német, Magyar, Lengyel, Romániába és Bolgáriába pedig az említett államok valutájában 3000 dinárig, a mi valutánknak pedig 1000 dinárt.

— **Királyi gárdista öngyilkossága.** Bled-en — ahol jelenleg a jugoszláv király nyaral, egy királyi gárdista öngyilkosságot követett el amiatti felelősségében, mert az őrségen elaludt.

— **Maszkirozott betörő.** Krajčić G. bistricei erdőőr lakásán a napokban, mikor a felesége egyedül volt otthon bekormozott rabló járt, s az asszonytól pénzt követelt, az asszony a betörőtől megijedt, mert két nagy konyhakést látott nála s átadott neki 80 koronát. Evvel a betörő nem elégedett meg, mire a rémült asszony átadta egész készpénzét 800 korona összegben. A 800 koronával a betörő megelégedett s nyomtalanul eltűnt az erdőszégen.

— **A bisztricei csendőrgyilkosság** a legnagyobb borzalommal tölt el. Sehogyan sem tudjuk megérteni, hogy ami jó népünk ily vadságra és ázsiai brutaliásra vetemedhetik s nincs megfelelő szavunk e gyilkosság elítélésére. Még csodálatosabb pedig az, hogy ily gaztett ott történik meg, amely hely a prekmurjei klerikálistáknak támpontja, főfészke. Ahelyett, hogy méltányolnák a csendőrség önfeláldozó, nehéz és minden pillanatban életveszélyes munkáját, amely a vagyoni és életbiztonságot cölözta, ily aljas merénylet vetemednek. A közrend érdekében kívánatos, hogy a prekmurjei társadalom ily gyilkos alakját kímélet nélkül irtsák ki közülünk.

— **Višji žolski svet** (felsőbb iskolai tanács) Ljubljánában 1923. jul. 2.-án 6781. sz. rendelet folytán értesíti, hogy a muraszombati áll. polgári iskola tanévét megkezdi szeptember 10.-én felvételi és pótvizsgák, szept. 11.-én beiratás, 12.-én isentisztelet és 13.-án rendes előadás. — Az első osztályba felvételtnek mindazon fiú- és leányövéndékek, kik az elemi isk. 5-ik oszt. sikeresen végezték. A jelentkezők hozzák magukkal az utolsó évi bizonyítványukat. Igazgatóság.

— **Az aug. 26.-ki »Novine«-ban** írja Kleki, hogy a klerikálistáknak köszönhetjük hogy nem kell majd Boszniába vagy Szerbiába mennünk utakat javítani, hanem csak a mesáját járásunkban maradunk. Fogadják őszinte hálánkat a klerikálisták e nagy »politikai eredményükért« igazán meg vagyunk hatva e nagy jóírtelménytől de sokkal jobban tették volna a klerikálisták, ha miséznek azon idő alatt, míg parlamentben az ő támogatásuk a radikáliskormány meghozta a robotmunka törvényt.

— **A becskeréki személyvonat** balazete. Becskerekéről jelentik: A Becskerekéről délbe elindult személyvonat egyik kocsijának tengelye Melence állomás közelében eltört. Az utasokat azonnal kiszállították a sérült kocsiból, amelyet Melence állomáson hagytak és a vonat félórai késéssel folytatta útját Subotica felé. Emberéletben nem esett kár. — **Borzalmas vasúti katasztrófa** Wilná mellett. Wilnából jelentik: Tegnap reggel Groshanka vasúti állomás után Lida

és Mosty között borzalmas vasúti szerencsétlenség történt. Az éjfélkor Wilnából Varsóba induló vonat kisklont és a folyóba zuhant. Ötven utas meghalt és körülbelül száz megsebesült. A vonaton legnagyobb részt Amerika felé igyekvő lengyel kivándorlók voltak.

— **A házasság világhajnaka** A Figaróban olvassuk, hogy az athéni haditanács elfogatóparancsot adott ki egy Vasco nevű hadnagy ellen, aki több büntényt követelt el, s ezenkívül huszszor házassodott meg életében. Pörének tárgyalásánál összes volt feleségei is jelen lesznek. Görögországban már régóta adót vetnek ki az agglagényekre. A szóban levő hadnagy, aki a házasságkötések terén kétségkívül világrekordot ért el, joggal megkövetelhetné, hogy ő viszont jutalmat kapjon azért, hogy a törvénynek ilyen buzgógn igyekezett eleget tenni.

— **Ölcsőbb lett a kenyér és a liszt** Olaszországban a jó termés miatt.

— **A La Mancho csatornáját** az olasz Tabarosi átúsztta 20 óra 7 perc alatt. Suliban ideje 20 óra 25 perc volt.

— **Egy milliárdos matróza** titokzatos eltűnése. Budapestről jelentik. Dom Magda 60 éves matróza, akinek vagyona legalább egy milliárdra becsülték, titokzatos módon eltűnt. Nagymezőutca 12. sz. alatti lakásáról. Valószínűnek tartják, hogy az öregasszony bünténynek esett áldozatul. A büntény elkövetésével a matróza házigaardáját, Harling Ottót gyanúsítják.

— **Bányarobbanás 200 aldozattal.** Kemmerer jelentés. Bányarobbanás 200 bányászt eltemetett.

— **13.048.129 autó van az Egyesült Államokban.** New-Yorkból jelentik: A fogalmi hatóságok most befejezett vizsgálata szerint július elsején összesen 13.048.158 bejegyzett autó volt az Egyesült Államokban. A jelentés szerint Californiába van a legtöbb autó, átlagban minden 4 emberre esik egy gépkocsi.

— **Mivel lehet az egereket kipusztítani?** Az egerek ellen közönségesen egérfogót szoktunk felállítani. Igaz a sült szalonna szagára mindig bemászik egy-egy hosszufarkú féreg, de a pusztításnak ezen módja hosszadalmas. Macskánk is sokszor rossz szolgálatot tesznek e tekintetben. Legjobb az egereket sárgarépat szórni, mert ez bizonyos alkatrészt tartalmaz, mely pár nap alatt kipusztítja őket. A sárgaréppal jóllakott egerek igen nyugtalanok, eszevesztetten futkároznak addig míg csak a sárgarépa mérges anyagának hatása következtében el nem erőtlenednek. A sárgarépa táplálékát következtében elpusztult egerek felboncolásánál olyan tünetekre akadtak mint a megmérgezett egereknél.

Dühöng a tifusz a Ruhrvidéken.

Hamm, augusztus 28. Bochumi jelentések szerint a ruhrvidéki tifuszjárvány fenyegető méreteket ölt. A lapok óva intik a lakosságot attól, hogy a Ruhr-folyóban mosakodjon vagy fürdjön. A bochumi kerület két községben dühöng a tifuszjárvány. A vérhasesetek szintén gyakoriak.

Száztizezer bányász sztrájkol Csehországban.

Prágából jelentik: A csehországi szénbányászok általános sztrájkja hétfőn reggel megkezdődött. A sztrájkban 110 ezer szénbányász és 5.000 kocsizó munkás vesz részt. A sztrájkvezető parancsára mintegy 10.000 ember továbbra is végi a víz- és a gépmunkákat.

Fellázadt spanyol csapatok.

Malaga, augusztus 28. Spanyol gyalogos katonai osztagok megtagadták az engedelmességet a Marokkóba való behajózás alkalmánál. A katonák vonakodtak a hajóra szállni s midőn a tisztük erre kényszeríteni akarták őket, egyik tisztjüket agyonlőtték. A katonai hatóságnak sikerült a rendet helyreállítani és a csapatok behajózását folytatni. A katonai parancsnokság a legszigorubb rendszabályokat lépteti életbe.

Angol tiltakozás Belgrád vádjá ellen.

Budapest, augusztus 29. Balfour angol ügyvivő tiltakozott a jugoszláv kormány azon fölvetése ellen, mintha Radics szökését a budapesti angol követség segítette volna elő. Balfour a Radics-ügyről csak a lapokból értesült. Sem maga, sem pedig megbízott utján Radics érdekében egyetlen lépést sem tett.

De Valera a dublini börtön foglya.

Mint Loudonból jelentik, De Valerát a rendőrség a dublini börtönbe helyezte el. De Valera elfogatása után tizenkétéves fia, Vivian egy gyűlésen fölolvasta apja beszédét, amelynek elmondásában elfogatásakor a rendőrség magakadályozta. A beszédben Irország részére teljes önállóságot követel az ir köztársasági vezér.

XI. Pius pápa volt Ottó bérmaatyja.

Budapesti telefonjelentés: Csernoch János dr. bíboros-hercegprímás a napokban Lequeitiből Zita királynétől levelet kapott. A levélben a királyné arról értesítette a hercegprímást, hogy Ottó most történt bérválásánál a bérmaatyai tisztet XI. Pius pápa vállalta el.

PéNZ-ÁRFOLYAMOK.

ZÜRICH:	augusztus 30.	aug. 23.
100 jugoszláv dinár	5.85	svájci frank 5.80
100 magyar korona	0.03 1/2	" " 0.225
100 osztrák korona	0.00077	" " 0.0071 1/2
100 cseh korona	16.20	" " 16.25
100 német márka	0.000105	" " 0.00057
100 olasz líra	23.80	" " 23.75
1 dollár	5.53	" " 5.54

ZÁGRAB:

100 magyar korona	0.55	dinár 0.60	dinár
100 osztrák korona	0.1344	" " 0.1290	" "
1 cseh korona	2.82	" " 2.87	" "
100 német márka	0.020	" " 0.035	" "
1 olasz líra	4.13	" " 4.03	" "
1 dollár	94.50	" " 91.50	" "
100 svájci frank	17.38	" " 16.37	" "

BUDAPEST:

1 dinár	205	magyar korona 202	magyar korona
100 osztrák korona	26.80	" " 25.85	" "
1 dollár	19.100	" " 20.000	" "

BÉCS:

1 dinár	745	osztrák korona 759	osztrák kor.
100 magyar korona	385	" " 270	" "
1 dollár	70.500	" " 70.650	" "

Háborus veszély Olaszország és Görögország között.

Albániában meggyilkolták az Olasz határkiigazító bizottságot.

Róma, aug. 29. Az olasz határkiigazító bizottság meggyilkolásáért Albániában az olasz kormány Görögországot teszi felelőssé. Olaszország emiatt szigorú elégtételt, többek között 50 millió líra rögtön fizetését követeli. A politikai körökben nagy megdöbbenést keltett e gyilkosság, mert Olaszország valószínűleg nem fog megelégedni a formai elégtétellel. Görögország és Olaszország között a helyzet nagyon feszült. Görögellenes tüntetések mindennaposak. Triesztben az olaszok a görög zászlót a Szabadság téren elégették. A gyilkosság nagy bonyodalmakat vonhat maga után.

Főosztályuk az Ébredő Magyarok Egyesületét?

A ma megjelent „A Reggel” írja a következőket: A kormány mérlegelve a fontos kül- és belpolitikai szempontokat, leszámol az ugynevezett titkos szervezetekkel és revízió alá veszi a jóváhagyott alapszabályokkal működő egyesületeket is. Így a miniszterelnök eltökélte magát arra, hogy a kormánnyal élesen szembenálló Ébredő Magyarok Egyesületét is főosztályra állítsa. Alapítóját az EME főosztálytársa már a közel jövőben megtörténik.

ELADÓ

egy alig használt (Alba) motorkerékpár Bővebbet a Kemény hávéházban

ELADÓ

jó karban lévő zongora. Megtudható Gáspár József kereskedőnél v Murski Soboti.

Hőhullám Franciaországban.

Páris, aug. 27. (Telefonjelentés.)
A reggeli lapok jelentik, hogy Toulou-
seban tegnap a hőmérő a legnagyobb
hőmérsékletet mutatta, amely valaha is
volt Franciaországban. — Deli egy óra-
kor árnyékban a hőmérő 42° Celsiuson
állt.

SPORT

Hasena Dolnja Lendavan. Augusz-
tus második felében a lendavai höl-
gyek megalakították mint a D. S. C.
egy alosztályát a „Hasenát”. A játé-
kban csak nők vehetnek részt; a sza-
bályok nagyban hasonlítanak a fut-
balléhoz, de míg ott rugják a labdát
itt kézzel dobják.

A lendavai nők nagy lelkesé-
dével naponta szorgalmazzák a kéz-
labda játékot s aki ezeket a buzgó
trainingeket végig nézi az nem tart-
hatja lehetetlennek az egylet vezető-
sége tervét, hogy t. i. még ez idei
szezomban nyilvános mérkőzést kíván-
nak tartani, a „Hasena” első és má-
sodik csapata között.

Egyébként örömmel konstatáljuk,
hogy a hölgyek sport lelkesedése
nagy hatással van a férfiakra, akik
már mozgalmat indítottak a futball
trainingek újra felvételére.

Ha köszönetet mond a Sport
Club a közbirtokosságnak, aki a pá-
lyát adta, úgy hálával tartozik Top-
lak Józsefnek, aki az egész „Ha-
sena” mozgalmat megindította és aki
gondoskodott arról, hogy az egyletnek
anyaghiány miatt ne kelljen lemond-
ni nemes feladatáról a sport fej-
lesztéséről. (b. j.)

KÖZGAZDASÁG

Magyarország szállítási reparáció
címén. Julius havában Jugoszlavia re-
paráció címén Magyarországtól kapott
22.880 tonna szenet 971.256.000 ma-
gyar korona értékben, azonkívül 3480
drb. lovat és 215 drb. marhát.

A bécsi állatvásáron az utóbbi tíz
nap leforgása alatt elkelt 5483 hizlalt
és 2361 fiatal jugoszláv eredetű sertés.

Az április hónapi kivitelünk értéke.
Az S. H. S. királyságból április ha-
vában ki lett szállítva különféle áru
323.798.771 dinár értékben; azonkívül
188.856 drb. marha 85.480.019 dinár
összértékben.

Új lokomotívok. E napokban kap
Jugoszlavia Németországtól hadikár-
pótlás címén nagymennyiségű lokomo-
tívot, azonkívül luksusz, személy és
teher vagonokat. Ezáltal a jelenlegi

kiviteli szezonban a forgalom meg-
szilárdulása várható.

Novisadi terményüzem. Az irány-
zat lanyha, forgalom csekély. Kötések
történetek: Bácskai buza 325.—, Szer-
biai buza, beográdi paritás 300.—,
Tengeri ab Senta 250.—.

JOGÁBAN
ÁLL ÖNNEK

vásárláskor jó minőségű árut kö-
vetelni!

Ragaszkodjon ahhoz, hogy cipésze
valódi „Palma” kacsuk sarkot és
kacsuk talpat verjen cipőjére!

SJEDINJENE
KREČANE D. D.
ZAGREB,

Vlaška ul. 40. Tel. 69. és 21 30.

Szállítanak elsőrendű
MESZET

modernül berendezett
Novi Marof-i és Oču-
ra-i saját mész-
égető telepeiről.

Havi gyártás ca 120 vag.

Hirdessen a „Szabadság”-ban
mert hirdetései eredmény-
nyel járnak.

VÉGELADÁS

Szövetek, szabókellékek és mindenféle
textiláru, új épületbe való átköltözés
miatt, erősen leszállított árak mellett

CSAK NAGYBAN!

LIBERTAS d.d. ZAGREB,
ZELINSKI TRG BROJ 15.

NAGYBAN
MANUFAKTUR áruk és SZÖVETEKSCHWARZ ÉS BIER
ZAGREB

Interurb. Tel. 1-99. Jelačić trg br. 5.

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR MIN-
DENFÉLE MANUFAKTUR ÁRUBAN.

OLCSÓ NAPIÁRAKI NAGY VÁLASZTÉKI

Minél többször hirdet a Szabadság-
ban annál több vevője lesz.

A
VAJDASÁGI KULTURA

gazdagon és díszesen illusztrált
keresztény társadalmi és iro-
dalmi folyóirat

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egész évre . . . . . 60 dinár
fél évre . . . . . 30 dinár

MEGJELENIK MINDEN HÓ 30-ÁN.

MEGRENDÉLHETŐ:
A VAJDASÁGI KULTURA
kiadóhivatalában
SZTARAKANIZSÁN (BÁCSKA)

Akar jó és olcsó árut?

CSAK
BÜKVIC FERENC
PUCINCI KERESKEDŐHÖZ
FORDULJON

Nagy választék! Szolid árak!

Berger József és Fia cég

(tulajdonos BERGER BÉLA)

Prekmurje legnagyobb és legrégebb
bőr, nyersbőr és termény üzlete.
Mindenféle bőrök és cipéskellékek
nagy raktára.

Legmagasabb napi áron vásárol
nyers bőröket és gabonát. 902-6

I. HEIMER

trgovina z mešanim blagom, apnom,
cementom, deskami in tesanim lesom.

Vegyeskereskedés, állandóan nagy raktár
mész, cement, deszka és építet fában.
MURSKA SOBOTA. Poleg židoske cirkvi.

Allgemeine
Maschinenbau-Anstalt

Ges. m. b. H.

Wien, VII. Lerchenfelderstrasse Nr. 115.

Telefon 37105.

Malomépitő-osztálya

szállít és berendez

mindenféle és minden nagyságu malmokat.

Minden egyes szállítás egy-egy ajánlólevél.

Győződjék meg erről.